

Fatal Error

[2011. április]

Madách Imre és Fogarasi Gergely elképzelései alapján, a 2010-es Minimum Party alkotói részvételével

ELSŐ, MÁSODIK ÉS HARMADIK SZÍN

Sivatagszürke és osztrigaszürke: szikrák csillannak a homályban. Nedves, penészes, hideg kövek mindenfelé. Az eget nem látni, az idő is ismeretlen. Amit a kamera úgy mutat meg, hogy ráközelít egy kőre, még jobban, még bennebb, belemegy a kő belsejébe, azt láttatja. Fekete. Homályosan, alig kivehetően mintha egy emberi arc nézne ránk a kőből. Tekintetével mintha kérdezni akarna valamit. A kamera megrezzen, visszajön a kő felszínére. Szőr- és hajcsimbókokon nyomot hagy a szikra. Lefelé csúszik a kamera: alattuk torz emberi arc. Valamivel kínlódik.

NEGYEDIK SZÍN

Hatalmas, széles obeliszk tetején arany trónus, benne Kleopátra ül. Rezzentelen arc, semmitmondó tekintet, sivatag- és osztrigaszürke, és fekete, és arany, arany, arany. Az obeliszk aljánál félmeztelen rabszolga kínlódik (korábban mintha őt láttuk volna). Vasrudakon kis edényben aranyszín folyadékot emel egy vastábla fölé. Egy pillanatra fölnéz a trónusra, Kleopátra innen nem nagyobb, mint egy hangya. Az aranyerezet végigfut a csatornácskán, nyakéket formál a táblán. A trónusból a rabszolga és munkája is egészen picinek látszik, de a kamera lassan a készülő nyakékhez közelít, mely mindennél óriásibb lesz, majd a fénye elhalványul.

ÖTÖDIK ÉS HATODIK SZÍN

Kopott fényű nyakék, távolítunk, női nyak és kulcsont, Kleopátra. Kleopátra és a rabszolga ókori aréna lépcsőin üldögélnek, kenyeret majszolnak. Tógájánál fogva öszülő, idős férfit ráncigál be egy vak, szakállas, tógája alatt damaszkuszi kék inget viselő fiatalabb férfi, és leveti az öreget a homokba. Kleopátra és a rabszolga lepallják magukról a kenyérmorzszákat, utánuk sietnek, és beülnek a főtribünbe. A fiatalabb tógás fölállítja az öreget, de az minduntalan összeesik. A nézőtér lehurrogja. A fiatalabb sűg valamit az öreg fülébe, az valahogy megtartja magát. Erre a fiatalabb úgy tesz, mintha behúzna egyet neki, az öreg fél lépést hátrál. Hurrogás. A fiatal megint sűg valamit az öregnek, az öreg bágyadtan fölemeli vézna karját, és a fiatal arca felé közelíti. A közönség tombol: hurrá! éljen! A fiatal riadtan pislog, nem lát semmit persze, és dühödten az öreg felé csap, de nem találja el. A közönség skandálni kezd: DI-O-GE-NÉSZ! DI-O-GE-NÉSZ! A fiatal egyre elkeseredettebben csapkod, az öreg elunja, és leül a földre. A nézők röhögnek, biztatják az ifjat: NYÍRD KI DI-O-GE-NÉSZT! NYÍRD KI DI-O-GE-NÉSZT! A vak fiatal addig botorkál, mígnem belebotlik az öregbe, éppen az öreg állat találja el, ajkán vérvörös csík kezd csordogálni. A közönség a vér láttán felhördül, és még hangosabban skandálja: NYÍRD KI DI-O-GE-NÉSZT! A vak vérszomjasan ugrálni kezd rajta, ég felé nyújtott karral, arcán bárgyú győzelmi vigyor. Az öreg nyöszörög, a vak üdvözült mosollyal várja a döntést a főtribün felől. A kamera a főtribünre közelít: a rabszolga Kleopátrához hajol, és fülébe sűgja: Örülünk, okosabb világ van, örülünk, hogy mi élünk ebben. Kleopátra elmosolyodik, szája vérvörös, hüvelykujjával lefelé mutat, és el is üvölti magát: recipe ferrum! Az üvöltés elhalkul, a vérvörös száj áttűnik a következő színbe:

HETEDIK ÉS NYOLCADIK SZÍN

Vérvörös száj, obszcén mozgásban. Ahogy távolodik róla a kamera, látjuk, egy nő (Kleopátra) térdel egy

asztal alatt, mellette másik két nő hasonló pozícióban, színes ruhákban (vörös, püspöklila, damaszkuszi kék kombinációk). Három főpap ül a lakomához bőségesen megterített asztalnál, fekete reverendájuk alól kivillan damaszkuszi kék ingük. Előttük az asztalon bőséges lakoma romjai, vörös és aranyszínű nehéz borok. A főpapak nehézkesen szuszognak, lehunyt szemmel az ég felé fordítják arcukat. A kamera lefelé irányul, az asztal alá: a félrecsúszott főpapi ruhák között térdelnek a lányok a kegyes félhomályban (az asztal alatti jelenet sivatagszürke és osztrigaszürke színekben). A lányok alakja nem teljesen kivehető, egyikük mégis igyekszik mindig a profilját mutatni.

Az asztalon sivatagszürke papírtekercs. A kamera gyorsan végigpásztázza, néhány szónál lelassít, így a következő szavak válnak olvashatóvá (a betűk füstbarnák): egyház – kegyelmében – szolgálai – szent nőtlenség – parancsot – sötétségre vettessenek.

A tekercs alján aranyszínű viasz bőrözik, a közepén ülő főpap rányomja a pecsétet. Mindhárman felállnak, kihúzzák a lányokat az asztal alól, és a jöttükre kétfelé rebbenő tömeg lelkes ovációja közepette a máglyához hurcolják őket. A lányok tiltakoznak: Ártatlanok vagyunk!, mire kétoldalt felhangzik a röhögés. A röhögés átcsúszik a máglya ropogásának hangjába, a képet betölti a tűz látványa.

KILENCEDIK SZÍN

Leégett máglya, kihalt tér, röpiratok mindenfelé szétszórva, vörös-fehér-kék (ezúttal a kék a realitástól eltérően damaszkuszi kék) lobogók kitűzdelve házakra, állványokra, erkélyekre. A tér másik felében, a leégett máglyával átellenben emelvényen áll egy guillotine. A guillotine alatt térdel egy férfi (Diogenész), rizsportól fehér arca hímzett koronás párnán, fején válltól levágott paróka, mellén és hátán kettétépett fehér ing. Mellette egy nő (Kleopátra), a guillotine két oldalánál fel-alá járkál a catwalkon, erős ütemű instrumentális zene szól. Amikor előre ér, egy pillanatra megáll, néhány ott bambuló ember szemébe néz, majd határozott mozdulattal megfordul, és megismétli ugyanezt. Hosszú, kék, aranyszínű liliomokkal pliszírozott ruhát visel, aranycipőjének sarka legalább húsz centi magas. Az egyik fordulónál felkap egy zászlót, és az éppen vokálissá váló zenére tátogni kezdi: Allons enfants de la Patrie, Le jour de gloire est arrivé! Az emberek értő mosollyal tapsolnak. Megszólal a fehér arcú férfi is a guillotine tövében: Liberté, égalité, frater-... de a lezuhanó penge közbevág, s a férfi feje egy hordóba hullik.

TIZEDIK SZÍN

A férfi feje a hordóban, erős reflektor világítja meg. A férfi zavarban van: pislog, elfordul, visszafordul, pofákat vág, lehunyja a szemét: bordázott csatornán zuhan a kamera, zökken: csak a hordó fenekén vagyunk, kicsiben. A hetedik-nyolcadik szín piactere, emberek sűrögnek-forognak, egy bordó tárgynál időz el a kamera, körbeforog, hátrább megy, egy hordó, benne a férfi, szembenéz a kamerával, „Allj félre, elveszed előlem a napot” – mondja, s azzal befordul a hordójába, kifelé csupasz hátsóját mutatja, egy pillanatra a hordó belsejéből a három lány villan fel, Diogenész sírós hangját halljuk: „ezt a szégyent, ezt a szégyent”, a kamera távolodik, a fókuszban a hordó ugrál: nagy buli lehet odabent.

TIZENEGYEDIK SZÍN

A hordóban tűz lobban fel. Az emberek köréje gyűlnek. Fekete képű munkás újságpapírba csomagolt elemózsiaját veszi elő, a papírt a hordóba dobja, a láng azonnal fölerősödik, egy diák a füzetek lapjait szórja belé, megint föllobban a láng, de azonnal el is hal. Egy utcalány harisnyakötőjéből kivesz néhány rézszínű pénzermét, kendőjébe csavarja őket, majd lehúzza harisnyáját, hogy lábát közelebb tehesse a tűzhöz melegedni, közelebb, mint a mellette álló művész, akinek a kezei már kezdenek kékülni. Egy cigányasszony a földön ülve a tűzbe morog révült szavakat, mintha rémeket látna. Egy kisgyerek szintén ott térdel a hordó körül, s az asszony nyakán tekergő rézkígyó színes üvegszemein csodálja a tűz játékát. A kamera kifelé fordul, megint a catwalkot látjuk, ezúttal viszont egy férfi: a bankár lépked rajta, márkás sporttáskájából rézszínű pénzerméket szór szét. A korábban látott három gyönyörű modell ott hajlong a catwalk alatt, esetenül gyűjtögetik a pénzdarabokat. A hordó körüli társaság is lassan föleszmél, és odaballagnak a szétszórt pénzhez hajlongani.

- I money – mondja a munkás.
- You money – mondja a diák.
- He, she, it money – mondja az utcalány.
- We money – mondja a művész.
- You money – mondja a cigányasszony.
- They money – mondja a gyerek.

TIZENKETTEDIK SZÍN

A catwalk országútban folytatódik, rajta 17-es típusú Bugatti, egy férfi vezeti, sivatagszürke lenvászón öltönyben és szalmakalapban, mellette elegáns nő, rózsaszín selyemsálja lobog a szélben. A díszlet meglehetősen primitív animáció: trópusi gyarmatállamban kanyarog az erdei út. Az út mellett őslakosok: egyikük követet dörzsölve tüzet próbál csiholni, bennebb, egy fa mögött párzanak, nők eledelt gyűjtenek a fák között, a férfiak vadásznak maguk készítette fegyverekkel, egy nő egyik kezét gyerekének nyújtja, a másik karján gyereket szoptat, a végre belobbant tűz körül Josephine banánszoknyájában charlestont jár. Az én babám egy fekete nő... A nő halkabbra tekeri a kocsiban a rádiót, és bájosan odaszól a férfinak:
– Nézd, szivi, ezeknek a fantasztikus embereknek még nincsenek komplexusaik, mily boldogan élnek!
– Persze, babám, veszek én neked gyémánttal kirakott banánszoknyát, most adj egy ödipuszt!
Kívülről látjuk a Bugattit, lobog belőle a rózsaszín csík, háttérben az animációs film egyszer csak megszakad.

TIZENHARMADIK SZÍN

A Bugatti egyre gyorsabban távolodik, a rózsaszín csík egyre kisebb, mignem eltűnik, az automobil meg egyre inkább hordóra hasonlít, minél gyorsabb, annál kevésbé kivehető az alakja, kétszemélyes, négyszemélyes, sokszemélyes doboz, hordó, vagon, kusett, korszerű vonat, ablakán be és mit látunk? (Zene: Rohan az idő...) Sokan vannak a vonatban, de kényelmesen elférnek. Egy utast kiválasztunk, ráközelítünk: lázasan számolgatja krómsárga színű cukorka-tartalékát, közben dübörög alatta a takatam. Kinéz az ablakon: még mindig az elszakadt animációs filmet adják (fekete vászon, időnként egy-egy fehér cikk-cakkal). A kamera egy ideig az elszakadt filmet filmezi, majd vissza az utasra, aki még mindig sárga cukorkáit számolgatja. Száguld alatta a takatam, benne ő, írogat, kinéz az ablakon, mert mintha változott volna a táj: igen, egy dokumentumfilm utolsó kockái peregnek, egy hitlerbajszos figura sajtókonferenciát tart, riporter kérdezi:

– Ha hatezer méter magasan repül, számít arra, hogy találkozik egy repülővel?

A válasz:

– Szamárság, hatezer méteren semmire sem számíthatsz oxigénpalack nélkül.

A kamera kívülről filmezi a vonat ablakán kinéző utast, a vonatot, amint bemegy a dokumentumfilmbe.

TIZENNEGYEDIK SZÍN

A vonat lassít, majd megáll egy pályaudvaron. Éjszaka van, sűrűhideg levegő, neonfények (az eddigi színek neonosított verziói), bőröndkerék nyikorgás többféle frekvencián. Az aluljáró szórakozóhelyéről erőteljes lüktetés kapcsolódik a bőröndhangokhoz, utasunk elindul lefelé, megnézni magának a helyet. Hezitál az ajtóban, de egy újabb csoport érkezik, és besodródik. Sötét van, tömeg van, zaj van, se ki, se be. Közvetlen közelében egy erősen kifestett lány (Kleo) ordibál, semmit sem hallani, ajkáról olvas le néhány, valószínűleg nem neki szánt szót: ÉRZED... RITMUS... LEFEKÜDNÉK VELED... KEZEDET...

A kamera fölülről végigpásztáz a helyiségen: fölspannolt alakok vonaglanak szerteszét, szertelenül, ki-be, fel-alá. Egy férfire (Diogenész az) közelít, aki vidáman beleordítja a kamerába:

– Hát tessék, kérem, rajta, a művészet, az szép!

A kamera a korábbi kifestett lányt keresi, egy sarokban összegörnyedve találja, alatta tócsa. Nem tudja, mi történik vele, hogy éppen szül. Nem feltűnő, hogy fájdalmai vannak, a kamera újra végigpásztáz a táncoló tömegen, megint ráközelít a vidám arcra, az belekérdezi a kamerába:

– Itt mindenkinek fájdalmai vannak, nem?

Egy csapat egyenruhás tör be, úgy dulakodnak, mintha táncolnának. Néhány alakot megmotoznak, apró tasakokat találnak, kattan a bilincs. A kattanással egy időben hirtelen megszűnik a zene. A sarokban ott fekszik a porban összekucorodva a lány, mellette egy újszülött. Az egyik egyenruhás odamegy, megkeresi a lány ütőerét, semmi, leengedi az élettelen kart, fölveszi a csecsemőt, az halkán felsír, rohan vele kifelé, az éppen megérkező vöröskeresztesek átveszik a gyereket, rá a hordágyra, futás közben egy narancsszínű oxigénpalackot kapcsolnak rá.

Csak a lélegzetek hallatszanak.

TIZENÖTÖDIK SZÍN

A fölkelő narancsszínű napot látjuk. Majd egy utcát, egy férfi (Diogenész) narancsszínű babakocsit tol, a babakocsiba be van szerelve egy oxigénpalack. A férfi a kocsi fölé hajol, megnézi a gyereket, az mohón szívja az oxigént. Susog neki valamit, leveszi a gyerekről az oxigénmaszkot, és saját arcához emeli, szív néhányat belőle, de mivel a gyerek bömböl, visszateszi rá a maszkot. Így mennek, maszkcsere és sírás. A lehetetlen időpont ellenére a mozi pénztára előtt ünneplőbe öltözött emberek sora kanyarog, a babakocsis férfi gesztusokkal a sor elejére kérezkedik, kedvesen előreengedik, a pénztáros előzékenyen kiszolgálja. Beül a teremben egy szélső helyre, ölébe veszi a gyereket, s neki is, magának is fölteszi a 3D szemüveget. Automatikusan jár hozzá az oxigénmaszk is. A terem tele van, a kamera szemből filmezi a maszkos nézőket, majd lassan a filmvászon felé fordul. Utolsó kép: fekete alapon álomfehér felirat: FATAL ERROR.

(Az IR3DA csoport képek, zenék, mozgások szavakkal megformálásának kísérleti műhelye, alapítói: Kiss Ernő-Csongor, Selyem Zsuzsa és Vizi Tünde.)

Kategória: vers, próza

Denumire autor: IR3DA CSOPORT

Látó Szépirodalmi Folyóirat